

Rymdstyrelsen
Box 4006
171 04 Solna

Datum 2007-02-08
Dnr 32-2006-0729

Löpande granskning av Rymdstyrelsen 2006

Rikskrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Rymdstyrelsen (RS) granskat betalningarna till European Space Agency (ESA), upphandling av IT-tjänster och bemyndiganderedovisning.

Avrapportering till myndighet kan göras i form av en revisionsrapport eller revisionspromemoria. Revisionsrapport avges normalt då iakttagelserna är av den karaktären att de behöver komma till styrelsens kännedom.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Rikskrevisionen vill fästa Rymdstyrelsens uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Rikskrevisionen önskar information senast 2007-03-05 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

1. Inledning

Rymdstyrelsens verksamhet finansieras av anslag från två departement, Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet. Från Näringsdepartementet har Rymdstyrelsen tilldelats dels ett förvaltningsanslag 38:13 ap.1 om 23 mnkr, dels ett anslag för rymdverksamhet 38:14 ap.1 om 659 mnkr. Från Utbildningsdepartementet har Rymdstyrelsen tilldelats ett anslag 26:3 ap.1 om 162 mnkr för rymdforskning.

Anslagen används bland annat till att finansiera Sveriges deltagande i European Space Agency (ESA). Under 2006 användes 414 mnkr av anslaget från Utbildningsdepartementet och 96 mnkr av anslaget från Näringsdepartementet för Sveriges deltagande i ESA. De båda anslagen finansierar olika program inom ESA.

Skyldigheten att betala till ESA är konventionsstyrd och enligt konventionen meddelar ESA årligen medlemsstaterna vilka belopp och betalningstidpunkter som skall gälla. Betalningarna till ESA skall göras vid tre tillfällen per år (januari, juni och oktober) med ett på förhand fastställt belopp i euro.

1.1 För sent betald avgift

Rymdstyrelsen har genomfört betalningen för januari väsentligt senare än fastställd betalningstidpunkt (2 månader). Betalningen uppgick till ca 189 mnkr. Till anslagsposterna har Rymdstyrelsen rätt att utnyttja en anslagskredit om ca 27 mnkr.

Orsaken till den sena betalningen är enligt Rymdstyrelsen att eurokursen vid tiden för den fastställda betalningstidpunkten var för hög i förhållande till Rymdstyrelsens budgeterade kurs. Rymdstyrelsen har då beslutat att genomföra betalningen när eurokursen nått en, enligt myndighetens bedömning, acceptabel nivå.

Enligt Riksrevisionen är det inte upp till den enskilda myndigheten att avgöra när betalningar av detta slag skall ske. Riksrevisionens uppfattning är att överenskomna betalningstidpunkter skall följas om inte annat skriftligen på förhand beslutats. Vidare ingår det inte i Rymdstyrelsens uppdrag att spekulera i valutakursförändringar. Även om den sena betalningen inte genererat negativa valutaeffekter och/eller några dröjsmålsräntor för Sveriges del, så anser Riksrevisionen att risken för detta inte kan uteslutas om Rymdstyrelsen fortsätter att väsentligen avvika från fastställda betalningstidpunkter.

Rekommendation

Rymdstyrelsen bör fullfölja Sveriges internationella åtaganden på ett sådant sätt att myndighetens befogenheter inte överträds. Vidare bör Rymdstyrelsen i årsredovisningen för 2006 informera om den sena betalningen.

2. Ledningens förvaltning

Som Riksrevisionen tidigare rapporterat i en revisionsrapport, daterad 2006-03-21, har Rymdstyrelsen en person anställd som uppbär full lön men som inte utfört något arbete för Rymdstyrelsen och inte heller vistats på arbetsplatsen sedan hösten 2003. Rymdstyrelsen har inte lyckats upprätta någon överenskommelse om hur situationen ska lösas.

Ett förhållande som försvårar för myndigheters ledningar att handla effektivt i frågor som ovanstående är att det inte finns klara regelverk som styr området. Riksrevisionen bedömer dock att ledningen för Rymdstyrelsen borde ha agerat tidigare för att lösa den uppkomna situationen.

Riksrevisionen bedömer därför vidare att Rymdstyrelsens agerande inte är förenligt med myndighetens instruktion och därmed verksförordning 7§ p.1 som anger att chefen för en myndighet skall hushålla väl med statens resurser.

Rekommendation

Rymdstyrelsen bör snarast vidta åtgärder för att få till stånd en lösning på ovan nämnda situation. Riksrevisionen vill uppmärksamma Rymdstyrelsen på att det enligt instruktionen 6§ p.2 är styrelsens ansvar att bland annat besluta i frågor om skiljande från annan anställning än provanställning.

3. Upphandling

Offentlig upphandling styrs av reglerna i lag (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU). I LOU används termen ”upphandlande enhet” för de organisationer som regleras av lagen. Huvudprincipen är att en myndighet som Rymdstyrelsen betraktas som en upphandlande enhet. Det är viktigt att Rymdstyrelsen som statlig myndighet följer bestämmelserna för offentlig upphandling.

Konsekvensen av att göra inköp utan föregående upphandling innebär att Rymdstyrelsen inte fullt ut nyttjar de affärsmässiga kostnadsfördelar som uppkommer i konkurrens. Kostnaderna, både för Rymdstyrelsen och för staten som helhet, riskerar att bli högre än vad som vore fallet om upphandling genomförts eller avrop från befintliga statliga ramavtal hade skett.

Vid vår granskning uppmärksammades att Rymdstyrelsen inte har någon fastställd dokumenterad upphandlingspolicy. Vid granskningen framkom även att Rymdstyrelsen direktupphandlar IT-tjänster från Rymdbolaget. Inköpen från Rymdbolaget är så stora att förenklad upphandling enligt vår bedömning borde ha genomförts.

Något skriftligt avtal mellan Rymdstyrelsen och Rymdbolaget har inte träffats. Riksrevisionen anser att det är affärsmässigt och förenligt med god sed att teckna skriftligt avtal vid större överenskommelse. Genom att inte teckna skriftligt avtal löper Rymdstyrelsen en risk att kostnaderna överstiger överenskomna ramar.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Rymdstyrelsen att upprätta interna riktlinjer avseende upphandling. Dessutom rekommenderar Riksrevisionen Rymdstyrelsen att snarast upphandla IT-tjänsterna i enlighet med LOU. Vidare anser Riksrevisionen att det är förenligt med god affärsmässighet att ingångna avtal är skriftliga.

Revisionsledare Anne Bryne har beslutat i detta ärende. Revisor Daniel Stolper har varit föredragande.

Anne Bryne

Daniel Stolper

Kopia för kännedom:

Näringsdepartementet

Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen